

ZÁPIS OBHAJOBY DISERTAČNÍ PRÁCE

Studentka: Věra Vojtíšková
Datum narození: 9. 12. 1982
ID studia: 256776
Studijní program: Filologie
Studijní obor: Teorie a dějiny literatur zemí Asie a Afriky
Název práce: „Magický realismus v perské a saúdské próze“
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: doc. PhDr. František Ondráš, Ph.D.
Oponenti: PhDr. Soňa Nováková, CSc.
Mgr. Iva Lišková, Ph.D.
Datum obhajoby: 29. 9. 2016
Místo obhajoby: UK FF, Celetná 20, Praha 1, místnost č. 118
Termín: řádný
Předseda komise: prof. PhDr. Olga Lomová, CSc.

10:00 Předsedkyně komise Olga Lomová zahájila obhajobu, představila sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představila studenta.

10:08 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studia kandidátky a její disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření.

10:20 Studentka seznámila přítomné se svou disertační prací. Věnovala se procesu „krystalizace“ volby tématu „magického realismu“ (jeho subversivní potenciál, ženská tematika), metodologických přístupů (lit. topologie) a volby autorek a konkrétních děl. Představila svoje výzkumné hypotézy (otázka magického realismu na Blízkém východě, rhizomaticnost blízkovýchodní literatury a otázka smysluplnosti konceptu „vlivu“, vyrovnávání se s absurdní a násilnou žitou realitou, potenciální subverze patriarchálních paradigmat). Dotkla se také reflexe klasických arabských děl v díle moderních autorek a odlišnosti přístupu obou autorek k domácímu dědictví. Představila také odlišnou interpretaci tradice a jejího postoje k ženě. Následně shrnula výsledky své analýzy, které původní hypotézy částečně potvrdily a částečně posunuly do nových významových souvislostí. Analýza ji mj. přivedla k závěru, že vztah k mužům, vztah k tradici a posvátnu, nejsou tak jednoduché, jak by se mohlo na první pohled znát. Kandidátka pracovala

s písemnými poznámkami, její projev byl kultivovaný a svou práci představila přehledně a se zjevnou erudicí.

10:35 Oponentka PhDr. Soňa Nováková, CSc. seznámila přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že **doporučuje** předloženou disertační práci k obhajobě. Celkově pozitivní hodnocení doplnila následujícími problematickými body a otázkami převážně obecně metodologického charakteru: proč jsou autoři magického realismu obviňováni z přenášení západních vlivů, když sami mohou být nositeli domácí tradice (Příběhy tisíce a jiné noci)? Různé přístupy k typologii magického realismu – v disertační práci kandidátka příliš jednostranně a nekriticky přebírá jeden vyhraněný přístup. Nastolila otázku nomádství a pojetí Deleuze a Guatarriho a naznačila možnosti bohatší interpretace (byť vlastní interpretaci kandidátky hodnotí jako správnou). Kriticky se vyjádřila zejména ke způsobu zakomponování přeložených pramenů do vlastního textu práce (extenzivní citace oddělené od analýzy). Zvláštní otázku položila k tématu toponymie ve studovaných dílech a jeho zasazení do širších souvislostí postkoloniální literatury.

10:45 Oponentka Mgr. Iva Lišková, PhD. seznámila přítomné s hlavními body svého posudku, zdůraznila, že práci hodnotí především z arabistické perspektivy. Vyzvedla podnětné myšlenky, logickou argumentaci a krásu překladů a kvalitní zpracování z hlediska filologického. Práci ocenila také za to, že umožňuje širší poznání islámského světa, který je dnes obecně nesprávně vnímán téměř výhradně prizmatem extrémismu. Předloženou disertační práci **doporučila** k obhajobě. Ve svých otázkách se dotkla: způsobu pojetí magického realismu a jeho žánrového určení; subversivní roviny studovaných děl a vztahu k islámskému feminismu a publika analyzovaných děl (zejména v souvislosti s nízkou úrovní vzdělání žen těchto oblastech).

11:00 Studentka poděkovala školiteli za podporu a vedení a za kladné hodnocení své práce.

11:05 Kandidátka poděkovala za podnětné posudky, které jí otevřely další možnosti, jak téma rozvíjet. Uznala, že vymezení magického realismu mohla pojednat komplexněji; svůj přístup obhajovala tím, že zvolená teorie magického realismu souzní s povahou literárních děl, jimiž se zabývala. V otázce úlohy tradice upozornila na to, že Tisíc a jedna noc, adabová literatura a další tradice, včetně „heretických“ filosofů, jsou v současné době v islámských zemích považovány za odporující státům sankcionované ortodoxii. Podrobně se pak věnovala stylistickým postupům, které charakterizují obě studované autorky a ve formální rovině se vrací k domácí tradici.

Dále se vyjádřila k výtce, že přeložené ukázky nejsou dostatečně propojené s interpretačními pasážemi. Svůj postup – který, jak připustila, není zcela přehledný, obhajovala víceznačností

studovaných děl a snahou vyvarovat se příliš jednoznačné interpretaci tam, kde to neodpovídá povaze originálu. K roli toponymie zdůraznila její subversivní ráz v kontextu kulturní „kolonizace“ salafistů a islámské ortodoxie, která od počátku 20. století postupně vymazala minulost, architekturu, krajinu, tradiční obřady atd. Studované autorky zpřítomňují tradici, jak existovala před saudsko vahábistickou likvidací této tradice. K otázce publika řekla: čtenáři těchto děl je intelektuální elita, vyšší střední vrstva, sekulární elita mimo establishment. Islámské feministky – některé neuvádí, dotýká se jich okrajově a potvrzuje propojenost s pracemi, které používala sama. 11:25 Oponenti (a školitel) se vyjádřili k vystoupení studentky s uspokojením.

11:30 Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupili: doc. Ondráš (dotaz na připravenost čtenářek v Saudské Arábii a Íránu číst tak komplexní literaturu); dr. Nováková (odlišná role příběhů Tisíce a jedné noci v arabském a evropském kulturním prostoru); doc. Šedinová (magický realismus a íránská židovská autorka a otázka „přivlastnění“, analogie izraelské reality a obecnější rysy „emigrační literatury“); dr. Andrš (možnosti interpretace studovaných děl v perspektivě Bachtinovy teorie a teorie fikčních světů). Kandidátka v obhajobě projevila hlubokou znalost tématiky, včetně porozumění pro hlubší historické souvislosti arabské kultury, myšlení, heterodoxních náboženských tradic. Její vystoupení také ukázalo osobní zaujetí a obecně humanistický přístup.

11:45 Předsedkyně komise ukončila samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předseda komise seznámil studentku a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala aklamací, počet členů komise 4 – přítomno členů komise 4 – kladných hlasů 4, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce byla klasifikována „prospěla“.

Zapisovatel: jméno

Olga Lomová

Jméno a podpis předsedy komise:

Olga Lomová

Jméno a podpis dalšího člena komise:

Dušan Andrš